

Seadmete ja keskkonna dekontaminatsioon

Dekontamineerimine on tegevus, mis eemaldab või hävitab mikroorganisme esemelt eesmärgiga seda ohutuks muuta. Mõiste hõlmab puhastamist, desinfitseerimist, ja (instrumentide korral) steriliseerimist. Eseme dekontaminatsiooni tasandi valimisel võetakse arvesse selle eseme tõenäosust puutuda kokku hooldatavaga sellisel viisil, millel ta võib nakatuda ohtliku pisikuga.

Puhastamine on protsess, mis eemaldab esemetelt võõrained, enamiku mikroorganisme, samuti rasvad ja valgud, mis võivad rikkuda desinfektandi toimet. Puhastatud pind on visuaalselt puhas.

Desinfektsioon on protsess, mis elututel esemetel või naha pinnal vähendab patogeensete mikroorganismide arvu (kuid mitte eoseid ega putukaid), olles samal ajal tervisele kahjutu.

Puhastamisest piisab nendel pindadel, mis tulevad kokku ainult hooldatava intaktse nahaga -- põrand, seinad, WC potid, vererõhuaparaat jne -- v.a siis, kui need on silmapaistvalt saastunud kehavedelikega või muu haigustekitajaid sisaldava ainega, mil juhul desinfitseeritakse pärast põhjalikku puhastamist ja kuivatamist.

Desinfitseeritakse need seadmed/tarbed mis ei läbista nahka ega keha steriilseid kudesid aga võivad puudutada limaskestast või vigastatud nahka. Puhastamine peab eelnema desinfitseerimisele.

Puhastamine

Puhastamisel kasutatakse vett, mehaanilist mõju (hõõrumist või harjamist) ja detergenti.

Keskkonna puhastamine

Eesmärk on eemaldada tolm ja muu mustus koos nakkusetekitajatega.

1. Keskkonna puhastamisel kasutatakse niisket ja märga meetodit, kus niiskuse abil seotakse õhku tõusvad tolmu-kübemed ja mustus eemaldatakse paremini.
2. Kasutatakse kaitsekindaid ja selleks ettenähtud riietust.
3. Kasutatavate vahendite puhul on oluline, et need oleksid kergesti puhastatavad ja kannataksid pesemist kõrgel temperatuuril.
4. Igas osakonnas peaksid olema koristustabelid, millel on
 - ▲ ruumi nimetus;
 - ▲ koristamise kellaaeg;
 - ▲ ruumi sisustus puhastamise järjekorras;
 - ▲ koristamise sagedus;
 - ▲ vahend, millega puhastatakse.

Koristuse ajakava sobitatakse töörežiimiga.

Kohe koristusjärgselt on õhus hulgaliselt mikroobe; sellepärast koristatakse protseduurid tuba **pärast** puhtaid protseduure (nt haava hooldus).

Vahekoristamine

Vahekoristuse all mõistetakse saastunud pindade puhastamist hooldatavale tehtavate protseduuride vahepeal neil juhtudel, kui tavalisest (kord päevas) koristusest ei piisa.

1. Vahekoristust tehakse ruumis, kus on toimunud invasiivne protseduur, millega kaasneb pindade saastumine mikroobidega nt lamatiste puhastamine.
2. Vahekoristamise eest vastutab _____ .
[ametikoht]

Eritisepleki puhastamine

1. Pinna määrdumisel (nt vere, röga, teiste eritistega) tubades, koridorides jne puhastatakse pind kohe.
2. Esmaselt kaetakse absorbeerivate paberirätikutega vältimaks vedeliku laiali jooksmist.
3. Kinnastatud käega eemaldatakse paberrätiku(te)ga suurem hulk määrivat materjali, mis seejärel kõrvaldatakse korrektsesse jäätmekotti, või roe puhul -- kanalisatsiooni. Edasi pestakse pind vee ja detergendiga ning desinfitseeritakse.

NB! Klaasikildude kahtlusel (nt katseklaasi purunemisel) **ei tohi** puhastamise juures kasutada ühekordselt kasutatavaid kindaid, sest need ei kaitse torkivate esemete eest. Killud nopitakse hoolikalt, kasutades paksu puhastuskinnast, või pühitakse torkamiskindla vahendiga ja kõrvaldatakse teravate/torkivate jäätmete anumasse.

4. Üksiku juhu puhastamise eest vastutab _____ .
[ametikoht]

Desinfitseerimine

Desinfektsioon saavutatakse kas termiliste või keemiliste protseduuridega. Kui vähegi võimalik, eelistatakse termilist desinfitseerimist. See mõjub kõigile viirustele, on lihtsam kasutada kui keemilised protseduurid, ei jäta jääke, on kergemini kontrollitav ega ole toksiline.

Pindade desinfitseerimine

Orgaaniline materjal (seerum, veri, mäda, fekaalid) rikub desinfitseerimise antimikroobse efektiivsuse. Mida suurem on mikroobide arv, seda rohkem desainet ja pikemat desinfitseerimise aega vajab ese. Seega on põhjalik puhastamine enne desinfitseerimist äärmiselt tähtis.

1. Desinfitseeritav pind puhastatakse vee ja detergendiga.
2. Pärast puhastamist kuivatatakse desinfitseeritav pind, et mitte lahjendada desainet.
3. Kui ei ole võimalik eset vedelikku kasta, saab pinda pühkida desainega hästi immutatud puhta lapiga, pidades kinni desaine toimeajast. Seejärel -- olenedes desainest -- loputatakse ja kuivatatakse. Hooldekodus kasutatav desaine _____ [loputatakse / ei loputata].

Eelnevalt puhastatud pinnal on alkohol bakteritsiidne ja kiiresti toimiv (1 min niiskuse kestvus või vastavalt tootja juhisele) ning ei vaja loputamist. Detergendiga koos on alkohol efektiivsem, sest see väldib mikroorganismide kleepumist pinnal olevale orgaanilisele ainele.

Detergenti sisaldav desaine tuleb ära loputada.

Esemete desinfitseerimine

Termilist desinfitseerimist teostatakse iga eseme juures, mis kannatab masinapesu.

Vee temperatuur > 71° kontaktajaga vähemalt 3 minutit hävitab kõik viirused ja tavaliselt esinevad bakterid.